СЕЛІЩЕВ
Сергій Вячеславович
120777@i.ua

к.е.н., доцент, Національна академія статистики, обліку та аудиту

УДК 001.8:[005.334.658.15:657.635]

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИМОГ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ В ХОДІ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

PROVIDING THE CONFIDENTIALITY REQUIREMENTS IN THE COURSE OF THE AUDIT OF COMPLIANCE WITH THE ENTERPRISE’S CONTINUITY PRINCIPLE

SELISHCHEV Serhii Viacheslavovych *– PhD in Economics, Associate Professor, National Academy of Statistics, Accounting and Audit*

У статті досліджено та систематизовано вимоги до збереження конфіденційності під час проведення перевірки дотримання принципу безперервності діяльності управлінським персоналом компанії у ході підготовки фінансової звітності. Проведено дослідження та подальшу розробку складових системи забезпечення якості аудиту, зокрема, у контексті забезпечення дотримання принципу конфіденційності. Окрему увагу приділено особливостям інформаційної бази аудиторських доказів, стосовно ідентифікації ключових фінансових показників та пов’язаних з ними ризиків несанкціонованого розповсюдження інформації.

* * *

В статье исследованы и систематизированы требования к конфиденциальности при проведении проверки соблюдения принципа непрерывности деятельности руководством компании в ходе подготовки финансовой отчетности. Проведено исследование и дальнейшую разработку составляющих системы обеспечения качества аудита, в частности в контексте обеспечения соблюдения принципа конфиденциальности. Особое внимание уделено особенностям информационной базы аудиторских доказательств, по идентификации ключевых финансовых показателей и связанных с ними рисков несанкционированного распространения информации.

* * *

The article investigates and systematizes the requirements for maintaining confidentiality in carrying out the audit of compliance with the principle of continuity of activity by the management personnel of the company during the preparation of financial statements. The components of the audit quality assurance system have been researched and further developed, in particular in the context of ensuring confidentiality. Particular attention has been paid to the specifics of the audit evidence database, to the identification of key financial indicators and the associated risks of unauthorized disclosure.

When verifying that the principle of business continuity is audited, the auditor is confronted with information that is the consequence or prerequisite for making strategic management decisions. This information is valuable to competitors of the company being verified, which in turn can provoke its disclosure by the auditor - that is, there is a risk of disclosure of trade secrets.

The purpose is to develop a methodology for building a system for preventing the disclosure of information by the auditor, obtained when checking compliance with the principle of business continuity.

An analysis of current practice indicates that there is a significant risk of misuse of auditors by information obtained during the audit, which violates professional secrecy, in particular, when checking compliance with the principle of business continuity.

Based on the problem, we have proposed a number of policy recommendations for the development of an internal corporate policy of non-disclosure and confidentiality of information at the audit firm, in particular in the aspect of strategic information used in the continuity audit. This made it possible to obtain a sufficient level of staff awareness of the nature of the breach of the principle of confidentiality and future liability.

Ключові слова: *аудит, конфіденційність, якість, стандарти, безперервність діяльності*

Ключевые слова: *аудит, конфиденциальность, качество, стандарты, непрерывность деятельности*

Keywords: *audit, privacy, quality, standards, business continuity*

ВСТУП

Під час перевірки дотримання принципу безперервності діяльності у ході аудиторської перевірки аудитор стикається з інформацією, яка є наслідком або передумовою прийняття стратегічних управлінських рішень. Ця інформація є цінною для конкурентів підприємства, яке перевіряється, що зі свого боку може спровокувати її розголошення аудитором – тобто виникає ризик розголошення комерційної таємниці.

МЕТА роботи – розробка методології побудови системи забезпечення запобігання розголошення інформації аудитором, отриманої під час перевірки дотримання принципу безперервності діяльності підприємства.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною основою дослідження є загальнофілософські, загальнонаукові методи пізнання, спеціальні методи і методичні прийоми. Для досягнення мети у роботі використано: конкретизація, абстрагування – у розкритті концептуальних та методичних засад побудови системи контролю якості аудиту, зокрема, в аспекті забезпечення дотримання принципу безперервності.

Аналіз досліджень і публікацій

Аналіз низки наукових робіт з аудиту [1-5, 7-10] свідчить, що питання дотримання принципу конфі-

денційності в аудиторській діяльності відповідно до сучасного нормативно-правового поля є практично не вивченим.

РЕЗУЛЬТАТИ

Конфіденційність є одним з фундаментальних принципів етики аудитора. Зберігання аудиторських файлів забезпечується аудиторською фірмою. Зокрема, розробляються внутрішньо фірмові стандарти, положення та правила, які забезпечують конфіденційність, безпеку та відновлюваність аудиторської документації.

Конфіденційність аудиторської інформації зберігається завжди, крім випадків:

1) надання клієнтом права розголошення інформації;

2) існування професійного обов'язку;

3) обов'язок розкриття регламентовано нормативно-правовими актами.

Внесення змін або знищення аудиторської документації має здійснюватися виключно персоналом фірми або з відома персоналу фірми, який має такі повноваження.

Внесення змін до зазначеної інформації має бути виключно через ідентифікацію особи, яка вносить зміни, доступ до фйлів на електронних носіях має бути захищено паролем. Доступ до змін або знищення інформації має бути виключно у команди із завдання. Для захисту аудиторської інформації як правило, використовують паролі, резервне копіювання, обмеження доступу до документації у паперовій формі.

В окремих випадках умови регламентовані нормативно-правовими можуть бути сильнішими за принцип збереження конфіденційності інформації, зокрема, це стосується дій під час виявлення аудитором фактів шахрайста. Система внутрішньофірмових стандартів забезпечення якості та етики має забезпечувати своєчасну ідентифікацію відповідальності аудитора у виявлені фактів шахрайства.

Зокрема, у випадках, коли відповідальність не регламентовано внутрішнофірмовими стандартами, або в інших ситуаціях, коли на основі професійного судження неможливо визначити необхідність повідомлення інформації, аудитор може прибігти до юридичної консультації.

Аудитор має отримати від внутрішніх аудиторів письмові підтвердження стосовно розуміння ним принципу конфіденційності та випадків, коли інформацію може бути повідомлено третім особам.

Аналогічні дії виконуються у застосуванні роботи експертів. Внутрішньофірмове положення про конфіденційність у використанні роботи експерта має передбачати відповідні етичні вимоги, вимоги встановлені законодавством та вимоги стосовно збереження комерційної таємниці, затверджені підприємством, що перевіряється.

У випадку, якщо факт повідомлення третім сторонам інформації стосовно порушення одного нормативного акту суперечить іншому нормативному акту, то таке порушення не вважається порушенням принципу конфіденційності. Внутрішньофірмові положення контролю якості містять інформацію стосовно нормативно-правових актів та стандартів, збереження конфіденційної таємниці, мають перелік загроз, які можуть спричинити ризик припинення діяльності.

У цьому розділі визначається поняття комерційної таємниці, перелік осіб, на яких розповсюджується відповідальність за її розголошення.

Принцип конфіденційності зобов'язує працівників утримуватись від розголошення інформації, отриманої під час аудиторської перевірки без необхідного дозволу, а також не використовувати таку інформацію у власних цілях.

До переліку відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію стосовно загроз припинення діяльності можна віднести:

1) інформацію про стан активів та зобов'язань;

2) інформацію про позики та строки їх погашення;

3) інформація про фінансові результати діяльності (збитки);

4) показники структури активів та рентабельності;

5) дані про переоцінку вартості активів;

6) дивідендна політика;

7) дані про безнадійну дебіторську та кредиторську заборгованість;

8) дані рішень зборів акціонерів або власників про реструктуризацію та ліквідацію;

9) дані про кадрові перестановки ключового управлінського персоналу;

10) стан відносин з ключовими контрагентами;

11) дані про забезпечення матеріальними та людськими ресурсами;

12) дні маркетингових досліджень;

13) перевищення рівня кредиторської заборгованості відповідно нормативних вимог;

14) наявність судових справ, зобов'язання за якими не можуть бути виконані.

Працівники, які за характером своєї діяльності мають доступ до відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію, зобов'язані під особистий підпис ознайомитись з політикою конфіденційності та підписати зобов'язання про нерозголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію

Відомості, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію, можуть бути надані органам державної виконавчої влади, контролюючим і правоохоронним органам у порядку, передбаченому чинним законодавством.

У разі отримання запиту (письмового) на інформацію, яка становить комерційну таємницю та конфіденційну інформацію, від контрагентів, клієнтів і державних органів, працівник зобов'язаний:

1) з'ясувати необхідність отримання такої інформації (з чим пов'язаний таким запит; обсяг інформації, яка повинна міститися у відповіді);

2) повідомити про такий запит керівництво;

3) отримати згоду на надання інформації;

Працівники, винні у розголошенні відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію, можуть бути притягнуті до адміністративної, цивільно-правової чи кримінальної відповідальності у порядку, передбаченому чинним в Україні законодавством. Несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України у випадку умисного розголошення комерційної таємниці без згоди керівництва. У випадку, якщо діями працівника зі

збирання та розголошення комерційної таємниці були нанесені збитки, такий працівник зобов’язаний повною мірою відшкодувати всі збитки, пов’язані з його незаконними діями.

4) погодити зміст і обсяг інформації, яка буде надаватися;

5) надавати тільки ту інформацію, доступ до якої працівник має у зв'язку з виконанням своїх функціональних обов'язків.

ВИСНОВКИ

Аналіз діючої практики свідчить, що існують суттєві ризики зловживання аудиторами інформацією, отриманою під час аудиторської перевірки, що порушує збереження професійної таємниці, зокрема, під час перевірки дотримання принципу безперервності діяльності підприємства.

У сучасній науковій літературі приділено недостатньо уваги питанню побудови системи внутрішнього контролю аудиторських фірм, яка б могла забезпечити дотримання принципів професійної етики на достатньому рівні.

Виходячи з поставленої проблеми, нами запропоновано низку принципових рекомендацій до побудови внутрішньо фірмової політики нерозголошення та конфіденційності інформації на аудиторській фірмі, зокрема, в аспекті стратегічної інформації, яка використовується в аудиті безперервності діяльності. Це дозволило досягти достатнього рівня інформованості персоналу стосовно сутності порушення принципу конфіденційності та майбутньої відповідальності.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит і ревізія підприємницької діяльності: навч. посіб. Житомир: ПП “Рута”, 2001. 416 с.

2. Аудит: учеб. пособ. / Ю.А. Данилевский и др. М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2000. 544 с.

3.Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: навч. посіб. Львів: Світ, 2002. 296 с.

4. Давидов Г.М. Аудит: підруч. К.: Ліга, 2004. 336 с.

5. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: підруч. К. : Каравела, 2009. 544 с.

6. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Офіційний веб-сайт Верховної ради України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_010

7. Петрик О.А. Аудит: методологія та організація: моногр. К.: КНЕУ, 2003. 260 с.

8. Проскуріна Н.М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: моногр. К.: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2011. 739 с.

9. Редько А.Ю. Аудит в Україні. Морфологія: моногр. К.: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2008. 493 с.

10. Савченко В.Я. Аудит: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2002. 322 с.

References

1. Butynets F.F. Audit and Revision of Enterprises. Zhytomyr: PP “Ruta”, 2001. 416 p. [in Ukrainian].

2. Audit / Yu.A. Danilevskiy et.al. Moscow: ID FBK-PRESS, 2000. 544 p. [in Russian].

3. Honcharuk Y.A., Rudnytskyi V.S. Audit. Lviv: Svit, 2002. 296 p. [in Ukrainian].

4. Davydov H.M. Audit. Kyiv: Liga, 2004. 336 p. [in Ukrainian].

5. Kulakovska L.P., Picha, Yu.V. Organization and methods of auditing. Kyiv: Karavela, 2009. 544 p. [in Ukrainian].

6. International Accounting Standards and Financial Reporting Standards. Official Website of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_010 [in Ukrainian].

7. Petryk O.A. Auditing: methodology and organization. Kyiv: KNEU, 2003. 260 p. [in Ukrainian].

8. Proskurina N.M. Procedural software of auditing: Theory and practice. Kyiv: DP “Inform.-analit. ahentstvo”, 2011. 739 p. [in Ukrainian].

9. Redko A.Y. Audit in Ukraine. Morphology. Kyiv: DP “Inform.-analit. ahentstvo”, 2008. 493 p. [in Ukrainian].

10. Savchenko V.Y. Audit. Kyiv: KNEU, 2002. 322 p. [in Ukrainian].